FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
XI. évfolyam 1–2. szám, 2010. május.

Kedves Tagtársak, Barátaink!

Örvendetes hírrel kezdem tavaszi első számunkat: a Nemzeti Kulturális Alap Közművelődési Kollégiuma – egy év kihagyás után – ismét támogatottjai közé fogadta Forgónkat. Köszönjük! Az első szám kései megjelenése nem hanyagság – bár elnézést kérek érte – hanem baleset következménye: a tél végi jeges úton elcsúszva karomat törtem és – bár „betegszabadságot" nem tartottam – de minden munkával nehezebben haladtam.

Két január és február végi hétvégén sikeresen, jó hangulatban, nagy érdeklődés mellett mutatkoztak be játékkészítő tagjaink. Ezt a programtípust érdemes lesz folytatni!

Sajnos a késedelmes megjelenés miatt több jó programról csak utólag jön a beszámoló, de előttünk is kiváló lehetőségek állnak. „A Babatündérhez" című kiállítás rövidesen zár a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban, a kiállítás ismertetésére és katalógusának bemutatására szeretettel várnak május 27-én 17 órára. Nagy esemény az egri Dobó István Vármúzeumban megnyílt „Ki játszik ilyet?" kiállítás, amelyre július 10-én vár rendezője, Császi Irén minél többünket.

Jó emléket hagyott a tavaly szeptember 18-án Keszthelyen megrendezett Társasjáték Konferencia, s most ismét lehetőségünk nyílik Keszthelyen vendégeskedni. Kérem, olvassák el a mellékelt programismertetést és jelezzenek vissza az iránta érdeklődők, csak őket értesítjük a részletekről, amelyek kialakítására július elején lesz módunk.

Szeptemberre tervezzük a népviseletes babakészítők kiállítással egybekötött konferenciáját, amelyhez a Róza babások találkozója társul. Minél több régi Róza babást hívunk és várunk!

Közgyűlést hívunk össze július 3-ára, szombatra, meghívóját, programját a mellékletben találják. Kérem, minél többen vegyenek részt rajta, illetve akadályoztatásuk esetén észrevételeiket küldjék meg levélben. Alakítsák a Társaság működését! Vállaljanak részt a Társaság ügyeinek vitelében. Felhívjuk a figyelmet a szakcsoport szervezés lehetőségére.

Ősztől rendszeres programokat tervezünk egyre megszokottabb új helyszínünkön. Erre nézve várjuk és szívesen fogadjuk javaslataikat, kívánságaikat, elgondolásaikat.

Jelen Forgónkkal utolsó felszólítást küldünk évek óta tagdíjat nem fizetőknek. Sajnálattal töröljük tagjaink sorából, aki erre nem reagál. Szívesen fogadjuk tagjaink közé az újabb érdeklődőket.

Kívánok szép, kikapcsolódást nyújtó, játékra is alkalmat adó nyarat és közben találkozásokat is!

Dr. Györgyi Erzsébet soros elnök

Meghívó

Látogassuk meg együtt
A Babatündérhez
kiállítást!
Május 27-én, csütörtökön 17 órakor

„A Babatündérhez – A budapesti játékkereskedelem története" című kiállítás megnyitójáról – a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban — Forgónk 2009. évi 3., novemberi számának 2. oldalán tudósítottunk. A kiállítás fennállását meghosszabbították, június **7**-ig látogatható.

Időközben a kiállításhoz kísérő kiadvány jelent meg, azonos címmel. A kiállítás rendezői, dr. Tészabó Júlia művészettörténész és Török Róbert muzeológus szívesen fogadják Társaságunk tagjait egy kiállítás vezetésre és a kötet bemutatására, ez alkalommal a könyv meg is vásárolható.

Cím: 1051 Bp. Szent István tér 15., telefon: 375–6249, *www.mkvm.hu*.

Történelmi
kosztümös babapályázat
és kiállítás Visegrádon
Tizedik alkalommal!

A visegrádi Mátyás Király Múzeum (2026 Visegrád Fő út 23. Telefon: 26/398–026), a Mátyás Király Művelődési Ház (2025 Visegrád Széchenyi utca 11. Tel.: 26/398–128) és a Szent György Lovagrend idén is várja a Palotajátékokhoz kapcsolódva történelmi kosztümös babák, bábok, baba és bábu kompozíciók pályázatra és kiállításra érkezését. A rendezők szeretettel várják az új alkotásokat, amelyek Visegrád, a visegrádi királyi udvar történetének személyiségeit, eseményeit mutatják be.

Emellett örömmel fogadják ismételten – *visszavárják* – az elmúlt évek visegrádi és győri pályázatain sikerrel szerepelt, történelmi kosztümös alkotásokat is. Várják továbbá a 2007 évi sárospataki Szent Erzsébet babapályázatra készült szép munkákat, amelyeket szívesen mutatnának be a visegrádi közönségnek. A díjak megosztásra kerülnek az új alkotásokkal résztvevők és a korábbi években több alkalommal sikerrel szerepelt alkotók között!

Alkotások fogadása június 1-én 14-17 óráig Társaságunk működési helyszínén 1117 Bp. Orlay utca 2/b, (akinek ez az időpont nem felel meg, jelezzen kérem a 20/493–5412 vagy az 1/315–6193,telefonon) ahonnan Visegrádra autóval szállítják el a babákat, és ahová a

kiállítás befejeztével (július 14.) vissza is szállítják. Tárgyszállítás egyenesen Visegrádra megbeszélés szerint a fenti címeken, illetve postai úton.

A kiállítás megnyitója június 12-én 16 órakor a Mátyás Király Múzeumban lesz (2026 Visegrád, Fő út 23.), megnyitó beszédet mond Fekete György prof. emeritus, a Magyar Iparművészet folyóirat főszerkesztője. A rendezők és Társaságunk is szeretettel várja az Alkotókat és minden érdeklődőt!

Mese és játék a Petőfi Irodalmi Múzeumban

A Petőfi Irodalmi Múzeumban 2009. szeptember 25-én nyílt meg az *„Egyszer volt, hol nem volt…" – 150 éve született Benedek Elek* című emlékkiállítás, ami előreláthatólag 2010. szeptember 1-ig látogatható majd.

A termekben nem csak passzívan csodálhatjuk a kiállított képeket, tárgyakat, hanem az itt található interaktív elemekkel aktívan, önállóan vagy csoportosan játszani, tanulni is lehet.

Benedek Elek rövid, elvihető, nyomtatott életrajza a folyóson elhelyezett tartóban található.

A kinyitható tékákban *A magyar mese és mondavilág* kötetei, boszorkány bábu, egy sárkánytojás és Benedek Elek végrendelete található. Az utóbbi a kiállítás alaphangulatát is nagyon jellemzi.

„Ha lesz a síromon fejfa,
csak e négy sor legyen rajta:
Jézus tanítványa voltam,
gyermekekhez lehajoltam.
A szívemhez fölemeltem,
szeretetre így neveltem."

A szekrényben hetven darab fóliázott, spirálozott, a helyszínen olvasható mese, monda és egy a szómagyarázó füzet található, amiben a mesékben lévő idegen, népies szavak mai jelentését ismerhetjük meg. Itt látható a szép, zöld postaláda egy a látogatóknak szóló felhívással, hogy bármilyen kérdéssel, problémával, örömükkel vagy bánatukkal levélben fordulhatnak hozzánk, úgy mint régen a gyerekek Elek nagyapóhoz tették.

A helyszínen színező lapok, könyvjelző, képeslap és négy feladatlap típus. Csoportoknak ajánljuk a szép, színes, ingyenes foglalkoztató füzetünket, amiben hét próbát kell teljesíteniük a gyerekeknek, hogy mesebeli mesetudósokká avassuk őket.

Két festett ládában ötven darab különböző ujjbáb, kesztyűbáb és fejbáb van, amibe a gyerekek szívesen bújnak bele vagy veszik fel a kezükre. A harmadik ládában fajátékok – kard, pajzs, építőkockák – koronák és egyéb kellékek várják a gyerekeket, akik ezekkel bármikor játszhatnak a látogatás során, akár családdal, akár csoportosan jöttek el.

A Benedek Elek kiállításhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások:

Gyertek, játsszunk el együtt egy mesét! – A kiállítás színpadán, az általunk biztosított jelmezekben, kellékekkel a gyerekek eljátszhatják *A só* és *Az aranyszőrű bárány* című mesét.

Gyertek, bábozzunk! – A bábokkal eljátsszuk *Az égig érő paszuly* és *Az ember a legerősebb* című történetet.

A kiválasztott dramatizált mesét e-mailben elküldjük az érdeklődő osztályoknak.

Mesehősök 7próbája, drámajáték óvodásoknak, kisiskolásoknak – Játékos irodalmi akadályverseny, aminek a végén mesehősökké avatjuk a gyerekeket.

Bábszínház és játék – az érdeklődő diákok egy előre egyeztetett időpontban a Bábrakadabra bábszínház előadásában megnézhetik Benedek Elek: *Kacor király* című meséjét, utána sok-sok játékkal feldolgozzuk a kiállítást. (Belépőjegy: 500 Ft.)

Készítsünk mesenyomdát! – A csoportok az előre elolvasott mesét képregény formájában, a saját kezűleg megtervezett és elkészített mesenyomda segítségével mutatják be. A gyerekek megtervezik a figurákat, dekorgumiból kivágják és egy fa kockára felragasztva elkészítik a nyomdát, amit haza is vihetnek. (Részvételi díj: 300 Ft.)

Mit olvassak a gyerekemnek? – Módszertani előadások, könyvbemutatók tanároknak, felnőtteknek a számítógéppel felszerelt múzeumpedagógiai foglalkoztatónkban, Emőd Teréz könyvtáros segítségével.

A programokra jelentkezni lehet Matuz Edit múzeumpedagógusnál: e-mail: *matuze@pim.hu*, telefon: 317-3611/151.

A kiállításhoz sok kisebb nagyobb múzeumpedagógiai foglalkozás és családi vasárnap csatlakozott. *Május 30-án, a gyereknapon* játékos családi akadályverseny lesz az udvaron, valamint Fábián Éva ének és mesemondását hallgathatjuk meg. Ekkor hirdetjük ki a *Képmese* és a *Képregény* pályázat eredményét is.

Pályázati felhívás: A Petőfi Irodalmi Múzeum *KÉPmese pályázatot* hirdet a kiállításához kapcsolódóan.

Várjuk olyan fotósorozatok beküldését, amelyek egy Benedek Elek-mesét vagy egy kitalált mai mesét jelenítenek meg fotók segít-

ségével. A fotósorozatok minimum 10, maximum 15 db A4-es méretű képből állhatnak.

KÉPregény pályázat: Várjuk olyan képregények beküldését is, amelyek egy ismert Benedek Elek-mesét dolgoznak fel. Terjedelme maximum 3 db A3-as méretű lap lehet.

Beküldési határidő: 2010. május 15.

Eredményhirdetés és díjkiosztó 2010. május 30-án, a Nagy Mesenapon lesz.

Cím: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1053 Budapest, Károlyi Mihály utca 16.

További információ: Nagyvári Ildikó múzeumpedagógusnál: *nagyvarii@pim.hu*, 1/317-3611/245, *www.pim.hu*.

Matuz Edit

Játékhagyomány és játékdivat

2010. április 21-én megnyílt Egerben, a Dobó István Vármúzeumban a játékkiállítás, amely október 17-ig látogatható. Megnyitotta Kalmár Ágnes művészettörténész, köszöntőt mondott dr. Györgyi Erzsébet. Idézzük Császi Irén, a kiállítás rendezője ismertetését:

„Az utánzás sarkalatos pontja életünknek. A gyerekek játékaik segítségével utánozzák szüleiket, a felnőtteket s egymást is, játékaik pedig a valós világot tükrözik. A felnőttek eszközei, szokásai, műveltsége, az ünnepek szertartásai, a hagyomány s a gyáripar diktálta divat, a gyermekjátékokban élnek tovább. *Játékhagyomány és játékdivat* c. kiállításunk a felnőttek hagyományt és divatot diktáló világának hatását mutatja be a falusi és városi gyermekek játékaira. A 19. század végétől az 1970-es évekig a sokféle anyagból készített népi játékok mellett a polgári gyermekjátékok míves darabjaival tükrözzük, mivel játszottak régen.

A Bükkalja és a Mátra-vidéki falvakban a fakitermeléssel, járomfaragással, mészégetéssel, állattartással, földműveléssel, fuvarozással foglalkozó édesapák mesterségét fiuk már korán megfigyelte majd utánozta. A lányok a természetes anyagokból készült babákkal tanulták az anyai szerepeket, s gyakorolták a felnőtt nők viselkedését, a családi és közösségi élet mozzanatait.

A 19. században a gyáripar előretörésével az általuk reklámozott termékek diktálták a játékdivatot, melyben a felnőttek kultúrájának divatos irányzatai jelentek meg. A női divat a porcelánfejű hölgybabák öltözetén tükröződik, a lakásbelső a kor irányzatának megfelelő stílusát követi, mely a babaszobákon miniatűrben nyomon követhető. A korszak számos technikai újdonsága, mint az első lemezvonatok, a fémjátékok óraszerkezettel, majd lendkerékkel, a triciklik, a Ford T-modell, mind megjelennek a játékok között.

Gyűjteményünk jelentős részét képviselik a polgári játékok, alapját Faragó Lóránt egri fényképészmester által gyűjtött játékszerek alkotják, és kiemelkedő még a szuhai Virágh Margit több generációt is megélt szép kivitelű játékkollekciója."

Míves, különleges, régi játékok látványa fogadja a látogatót 2010. április 21-től október 17-ig a Dobó István Vármúzeum Dobó bástyájában. Rövidesen katalógus jelenik meg a kiállításról.

A remekül megrendezett kiállításra közös látogatást szervez Társaságunk július 10-én, szombaton egész napos autóbuszos kirándulás keretében. Találkozás: 8 órakor a Bp. Stadionok autóbusz pályaudvaron, busz indulás 8.15. Megköszönöm, ha telefonon (315–6193, 20/493–5412) vagy e-mailen *(gyorgyie36@t-online.hu)* előre jelzi, aki jönni kíván!

A játékkiállítás megtekintésére a Múzeum vendégei leszünk, további kiállítások megtekintésére (Az egri vár története, Az egri képtár, Börtönkiállítás, Kazamata (vezetéssel), Hősök terme és az Élő népművészet – kiállítások) megtekintésére belépőjegy váltásával lesz lehetőség. A felnőtt belépő ára: 1300 Ft, kedvezményes belépő, 6–26 év és 62–70 év között 650 Ft.

További részletek a *www.egrivar.hu* honlapon. 3D animációra épülő tudományos igényességgel elkészített virtuális időutazás, az *Eger 1552* című film is megtekinthető (10 perc), a belépőjegy ára: 350 Ft.

Györgyi Erzsébet

Fülöpné Hajdú Margit Piroska babagyűjtő, ruhakészítő és Veszelinov Dánielné babatervező *babagyűjteménye* kiállításának megnyitója a Csongrád Megyei Honismereti Egyesület és a SZISZSZI Szeged-Móravárosi Tagintézménye rendezésében május 5-én volt a Szeged-Móravárosi Tagintézmény Tápai épületének előcsarnokában (Szeged, Kálvária sgt. 84-86.)

A kiállítás május 14-ig hétköznapokon 8–16 óráig tekinthető meg.

Bocsi Éva népviseleti baba-készítő népi iparművész babái a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban a „Palóc világ régen és ma" c. kiállításon, amely április 8-án nyílt meg Bp., I. Szilágyi Dezső tér 6. sz alatti Kiállítóteremben. Megnyitotta Báder Miklósné a Palóc Út Egyesület elnökségi tagja. Megtekinthető: május végéigig, de lehet, hogy tovább meghosszabbítják. Telefon: 1/201–8734, nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 9–16 óráig, péntek: 9–13 óráig.

Vizsláson született, nagyanyja pedig kazári volt. Már kislány korában is csodálattal nézte az ottani viseletet és az iskolai ünnepségeken maga is szívesen viselte.

Édesanyjával a 70-es évek közepe óta gyűjtik Kazáron és Vizsláson a régi használati tárgyakat, melyek száma ma már meghaladja a 150 darabot. Ugyanekkor elkezdték gyűjteni a a viseleteket és azok kellékeit is, melyekből ma már több, mint 230 db-bal rendelkeznek. Belőlük a szülői ház egy részében 1986-ban múzeumot rendeztek be, melyet azóta nagyon sokan láttak.

Pár évvel ezelőtt elhatározta, hogy elkészíti a viseletek kicsinyített mását és saját készítésű babákat öltöztet fel velük. Eddig 40 készült el, melyből 32 kiemelt, „A" kategóriás minősítést ért el. Viselettörténeti Babamúzeumában időrendi sorrendben mutatja be azokat. Babáit sokfelé bemutatta kiállításokon is, a mostani a 30. bemutatkozása. Pályázatokon is szép sikereket ért el. 2008 óta népi iparművészként örökíti meg a hajdanvolt viseleteket.

Egyidejűleg Fiser Józsefné hímző népi iparművész, a Népművészet Ifjú Mestere készítette ruhák, hímzések láthatók.

A Népviseletes Babák Háza Búcson, a Fő utca 11 alatt (Szlovákia, Komáromi járás) megnyílt május 2-án ünnepélyes külsőségek között. Méltatta Bauer Edit, a Magyar Koalíció Pártja európai parlamenti képviselője és Dániel Erzsébet etnográfus, „A búcsi csoda" címmel. Szobiné Kerekes Eszter – akivel a babagyűjtemény több hazai kiállításán találkozhattunk – a következő gondolatokkal üdvözölte a megjelenteket: *„A Kultúráért és Turizmusért Társulás, valamint a Népviseletes Babák Háza fő támogatói nevében sok szeretettel üdvözöljük a népi öltözködési kultúra iránt érdeklődőket. A felvidéki népviseletek gyűjteménye*

babákon, majd ennek folyományaként a Népviseletes Babák Háza a civil társadalom kezdeményezéséből és igazi összefogásából jött létre. 1998-ban a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének Beíratási Programjában született meg a népviseletekbe öltöztetett babák gyűjteménye létrehozásának ötlete. Összefogtunk a pedagógusokkal, a szülőkkel, a néprajzkutatókkal, a községek segítőkész polgármestereivel, a közösségi értékeket pártoló és népviseleteket ismerő emberekkel, az Illyés Közalapítvánnyal, a Pozsonyi Magyar Kulturális Intézettel, a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumával. 1999-ben megalakítottuk nonprofit civil szervezetünket, a Kultúráért és Turizmusért Társulást. Összegyűjtöttük és megvarrattuk a népviseletek kicsinyített mását babacsaládokra a szakirodalomban tagolt tájegységek szerint. Összefogtunk azokkal, akik hittek népi örökségünk megmentésében és szívesen szervezték meg az eddigi 231 kiállítást itthon és külföldön. 2010-ben, tizenkét év vándorlás után, állandó kiállítási helyre, Búcs községbe került a népviseletbe öltöztetett babacsaládok mára 51 tagú (elemű) gyűjteménye. Itt, az ünnepi népviseleteinkbe öltöztetett babák között, a Népviseletes Babák Házában szeretettel üdvözöljük Önöket." A kiállítás mostantól látogatható.

Forrás: *www. babamuzeum.sk*

Pécs, Európa Kulturális Fővárosa
Origami Fesztivál
Pécs 2010. 07. 26-08. 15.

A Magyar Origami Kör idén rendezi 21. Nemzetközi Találkozóját, melyet 8 kiállítás kísér Pécs belvárosában. A nagyszabású program az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat részeként kapcsolódik más augusztus elejei japán témájú programhoz is (Haiku Világfesztivál).

A tervezett program részletesebben itt olvasható**:** *http://www.origamipecs.tvn.hu/*.

Kedvcsinálónak álljanak itt a részletek: A Sokoróaljai Fiatalokat Támogató Egyesület címer kiállítása, PTE kollégiuma, Pécs, Boszorkány u. 2. július 1–augusztus 28.

Zsebe József önálló kiállítása, Művészetek és Irodalom Háza, Martin Ferenc Galéria, Pécs, Széchenyi I. tér 8., július 25–augusztus 15.

Origami Geometria: Krystyna Burczyk *és* Somos Endre kiállítása, Civil Közösségek Háza, Gebauer Galéria, Pécs, Szent István tér 17., július 25–augusztus 15.

Japán fametszetek: Csík Jenő akvarell reprodukciói Civil Közösségek Háza, Előtér Pécs, Szent István tér 17., július 25–augusztus 15.

Bridges Családi Nap szabadtéri origami bemutató, Pécs, Szent István tér, Civil Közösségek Háza, július 26. délután.

Molnár László önálló kiállítása, Remekek Háza, Pécs, Széchenyi tér 9., augusztus 1–15.

Japán Ünnepek: Budapesti Origami Kör kiállítása, Dóm Múzeum, Pécs, Káptalan u. 8., augusztus 2–15.

Sárkány Legenda: Pécsi Origami Kör kiállítása, Tettye Barlang, Pécs, augusztus 7–30. *Nemzetközi és Országos Origami Találkozó*, Miroslav Krleža Horvát Oktatási Központ, Pécs, Szigeti u. 97., 2010. augusztus13–15.

Villányi Mariann,
a Magyar Origami Kör elnöke,
www.ori-gami.hu

A Pécs Ars Geometrica (PAGE) Nemzetközi Találkozó és Műhely méltó folytatásaként az idén a Pécsi Kulturális Központ, az amerikai Bridges Organization együttműködésével, megrendezi 2010. július 4–28 között a *Bridges 2010 Világkonferencia - matematikai összefüggések a művészetben, a zenében, a tudományban és a kultúrában* című találkozóját.

A *pecsikult.hu/bridges2010* és a ***Hiba! A hiperhivatkozás érvénytelen.*** weboldalakon találhatnak bővebb információt a Világkonferenciáról. A Világkonferencia egyik kísérő rendezvényeként 2010. július 26-án délután 14:00 órától, megrendezésre kerül a *Bridges 2010 Családi Nap és Matematikai - Művészeti Tudományos Vásár,* amelyen bemutatkozási lehetőséget szeretnénk biztosítani olyan nonprofit szervezeteknek, cégeknek, intézményeknek, magánszemélyeknek, stb., amelyeknek tevékenysége kapcsolható a Bridges fő tematikájához, illetve a matematika és/vagy művészeti szférához. A Bridges Családi Napon és Matematikai - Művészeti Vásáron szereplő résztvevőknek lehetősége lesz a pécsi közönséggel és a Bridges nemzetközi konferenciára meghívott résztvevőkkel, tudományos előadókkal, művészekkel való közvetlen találkozásra, bemutathatják és népszerűsíthetik tevékenységüket. Ezennel felhívnánk az Ön figyelmét is e rendezvényen való részvételre! Az alábbi tevékenységekre várjuk a jelentkezéseket: Kreatív foglalkozás/műhely megtartása; kiállítás/bemutató; ismeretterjesztő előadás megtartása; termékárusítás (10000 Ft helypénz). Amennyiben Ön/szervezete/cége/intézménye is részt szeretne venni az említett rendezvényen, kérem jutassa el a jelentkezési lapot postai (7621 Pécs, Színház tér 2.) és elektronikus úton (*kiss.edith@pecsikult.hu*) legkésőbb 2010. május 31-ig Kiss Edith kulturális rendezvényszervező részére! Telefon: 72/510–644, web: *www.pecsikult.hu*, *www.fenyvesikristof.hu*, *www.kristoffenyvesi.hu*.

Kérem Társaságunk tagjait, ha együttesen szeretnének megjelenni itt, Társaságunk színeiben, keressenek meg a gyorgyie36@t-online.hu *e-mail címen, vagy telefonszámaimon: 1/315 6193, 20/493 5412. Jelentkezési lapot is ez úton kérhetnek.*

Gy.E.

Cirkusz- és Utcaszínház
Fesztivál

A KözPorond megnyitja bársonyfüggönyét a nagyérdemű publikum előtt 2010. július 15-én Pécsett a belvárosban és össze se húzza azt egészen tíz napig az Európa Kulturális Fővárosa program keretei között.

A KözPorond várja mindazon leendő produkcióit, amik a népes nagyérdemű közönség szórakoztatására alkalmatosak! Várjuk minden bátor és tettrekész cirkusz, színház, bábszínház egyéni vagy csoportos mulattató, kisebb nagyobb kompánia jelentkezését!

Jelentkezni május 31-ig, a *www.karzat.hu* oldalról május 5-től letölthető kitöltött jelentkezési lap visszaküldésével lehet! További részletek a jelentkezés feltételeiről ugyanitt, a *Cirkusz- és Utcaszínház Fesztiválról* itt: *www.pecs2010.hu*. Email: *kozporond@karzat.hu*.

Energiajátékok 2010

Az IME - Interregionális Megújuló Energia Klaszter Egyesület „Energiajátékok" címmel pályázatot hirdet gyermek és fiatal korcsoport számára megújuló energiaforrásokat használó játékok megalkotására. A pályázat célja, a művészet és a tudomány kapcsolatának felfedeztetése a gyermek és fiatal korcsoport számára.

Vajon lehet a nappal zenélni? Hogyan lehet bemutatni a színek és formák változását az energiaáramlás függvényében? Meg lehet mutatni játékos formában azt a sugárözönt, ami folyamatosan éri a Föld nevű bolygót? Hogyan lehet rádöbbenteni az embereket arra, hogy energiaproblémáink megoldása itt van a fejünk fölött? Minden részvevőt arra bátorítunk, hogy ilyen és hasonló kérdéseket tegyen föl, bátran indítsa el a fantáziáját, gondolja végig a technikai és művészi lehetőségek tárházát. *Pályázhatnak:* 14-20 éves tanulók egyénileg vagy csoportban. *Beérkezési határidő: 2010. június 1.* Cím: IME, 7621, Pécs, Megye u. 21. Díjátadás helyszíne: Mecsextrém Park (7628 Pécs-Árpádtető), időpontja: 2010. június 21. (a Nap napja) Beküldendő: - energiajáték terve, működési leírás, működő modell, jelentkezési lap. Valamennyi modell bemutatásra kerül 2010. június 21-én Pécsett a Mecsextrém Parkban. A beérkező pályázatokat szervezetünk elnöksége és a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar oktatói bírálják el. Lásd: *www.greenenergy.hu*.

Kiss Áron Tisztelőinek Köre 2010. június 24-én, csütörtökön 12 és 15.30 között a 16. alkalommal koszorút helyez el a Kiss Áron u. 2. sz. alatt lévő Gálbory-villa falán lévő emléktáblánál, a Bp. *XII. Virányosi Közösségi Házban* a 165 évvel ezelőtt született dr. Kiss Áron pedagógusra:, közösségszervezőre emlékeznek, a megbeszélés tárgya: az oktatás s a játék hagyományos és korszerű formái régen és ma. – A 2010. évi Pro Ludo díjak átadása.

Kapcsolattartó: dr. Kriston Vízi József *kristosntern@gmail.com* ill. 30/370 79 78.

A ***Magyar kézművesség – 2010*** és *Kézművesség az egyházművészetben* című (két helyszínen: a budapesti Vajdahunyad várban és a pécsi Dómmúzeumban megrendezendő) kiállítás pályázati felhívása (nevezési határidő június 10.) a *www.amka.hu* honlapon található, illetve információk: Gergely Imre, A Magyar Kézművességért Alapítvány, 1054 Budapest, Kálmán I. u. 20. T: 354-3146, 30/394-6010, fax: 269-2957.

Hordozókendők és női sorsok *– hordozókendő a baranyai népviseletben* címmel április 29-én kiállítás nyílt az óbudai Textilmúzeumban (Bp. III. Lajos utca 136-138.), megtekinthető szeptember 30-ig. A gyönyörű szőttes kendők mellett számos fénykép mutatja, hogyan hordozták magukkal kisbabájukat a sváb asszonyok a testükre tekert kendőkben.

Self Expression – Önkifejezés
Határok Nélkül

Művészeti alkotások internetes értékesítése

Egyedi, magas színvonalú kézműves alkotások világhálón történő bemutatását, internetes külföldi értékesítését segíti a XXI. századi technológiát alkalmazó (a háromdimenziós alkotásokat „körbejárhatóan", tehát élethűen bemutató) újszerű megoldás, amelyet az Oktatási és Kulturális Minisztérium is előremutató kezdeményezésnek talált.

A részletek az alábbi linkre kattintva olvashatóak: *http://www.amka.eoldal.hu/cikkek/hirek_-felhivasok/self-expression---muveszeti-alkotasok-internetes-ertekesitese* Gergely Imre, AMKA A Magyar Kézművességért Alapítvány, 1054 Bp., Kálmán I. u. 20.

Telefon: 354-3146, 30/394-6010, fax: 269-2957, honlap: *www.amka.eoldal.hu*.

Krónika

Civil nap Óbudán

Társaságunk működése már nem Óbudán folyik, mégis, az óbudai civil szervezetek kitűnő szervezői továbbra is szívesen látják Társaságunkat a kerület élénk civil szervezeti világában. Így jelen voltunk a kerület Civil Napján, méghozzá a Magyar Origami Szövetséggel közös sátorban. Joó Jánosné Marika foglalkoztatta fáradhatatlanul textilfestő, babakészítő kézműves munkával az elfogyni nem akaró kis érdeklődőket. Kissné Annamária titkárunkkal tájékoztattuk az érdeklődőket, mutattuk be Társaságunk levelezőlapos játékait.

A nem játék profilú civil szervezetek közül is több játékokkal keltette fel a közönség érdeklődését, amely hatalmas volt, késő estig tartott. A vásáron több tagunk is árusított nagy sikerrel: Léb Zsuzsa, Újlaki Csaba, Csézli Lukács, utóbbiaktól sokat tanulhatott a nagyérdemű a logikai, ügyességi játékok megoldásában. Népszerűségüket bizonyítja, hogy őket a Néprajzi Múzeum közönségszervezője hívta meg a vásárra!

Gy.E.

Észt játékok. Tradició és jelenkor

A Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhelyben Kecskeméten megrendezett kiállítást közösen meglátogattuk egy kis, lelkes Játék társasági csapattal február 20-án. Kalmár Ágnes művészettörténész, a kiállítás szervezője mutatta be nekünk – az ő leírásából idézünk:

„A kiállítás a Tartui Játékmúzeum és a Tartui Egyetem Viljandi Kulturális Akadémia Észt Népi Mesterségek Tanszékének együttműködésében, az Észt Kulturális Minisztérium és az Észt Kulturális Alap támogatásával jött létre.

A játékok legtöbbször a kéznél lévő természetes anyagokból - fából, csontból, sásból és agyagból - készültek, de játszani a tobozokkal, falevelekkel, fűszálakkal vagy a kisebb kövekkel is lehetett. A bonyolultabb játékszereket a szülők, nagyszülők készítették, boltban vagy a vásárokban beszerzett játékok csak keveseknek jutottak. Talán a legrégebbi tradicionális játékszerek a pásztorgyerekek fából fabrikált játéknyájai, melyekkel Észtországban évszázadokon keresztül játszottak. A pásztorkodás régen a gyerekek feladata volt, sok játékot játszottak együtt a legelőn, tucat számra készültek a faállatok, de emellett fújták a fűzfa sípot és a fakéreg trombitát, úszni jártak. A fiúk íjat és nyilakat, puskákat és kardokat készítettek, gyakorolták a gólyalábazást. A tengerpartokon élő gyerekek nádkacsákat és a fakéreg hajókat úsztattak…

A kiállításon látható kortárs népies játékok és társasjátékok az utóbbi tíz évben vizsga- vagy szakmunkaként készültek a Tartui Egyetem Viljandi Kulturális Akadémia Népi textil szakán. Az 1994-ben létrehozott szak célja, hogy olyan hivatásos és alkotó kézműves mestereket képezzen, akik alaposan ismerik az észt kézművesség hagyományait, eligazodnak annak történetében, kompozíciós megoldásaiban és különböző technikáiban, valamint képesek saját tudásukat alkalmazva megőrizni, propagálni és újra használni a tradicionális kézműves fogásokat. A szak már a kezdetektől a tradicionális helyi textilművészetet veszi tanítási anyagai alapjául, ezzel jelenleg Észtországban és az európai oktatási térben is teljesen egyedülálló….”

Nagyon megragadták figyelmünket a népművészeti elemek felhasználásával készült gyönyörű társasjátékok.

Egyúttal megnéztük *A vidéki gyerekek tradicionális játékai* c. filmet is, amelyben a hagyományos játékok készítését – fadarabkákból készült nyájak, vizi játékok: kéreghajó, sáskacsa, rongybabák – és a velük való játszást láthattuk.

Ezúton is köszönjük a szép élményt Kalmár Ágnesnek és Munkatársainak!

A muzeológusok és a pedagógusok számára február 8-án rendezték a kiállítással kapcsolatban szakmai napot. Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely 6000 Kecskemét, Gáspár András utca 11. Tel/fax.: 76 481 469 e-mail: *muzeumesmuhely@szorakatenusz.hu*, honlap: *www.szorakatenusz.hu.*

Gy. E.

Babaverseny Bournemouthban

Hát, igen… míg jól gördülnek a dolgok, az ember hajlamos arra, hogy azt gondolja, minden örök. Jól tudjuk: nem így van!

2005-ben részt vettem, klubom, a déllondoni babakészítőket összefogó, Global Doll Society Southern Belles csoportjának babaversenyén. Ezeken a versenyeken csak személyesen lehet részt venni, ezért ez volt velük az egyetlen valós kapcsolatom eddig a minket szétválasztó nagy távolság miatt. A rendszeres havi értesítőkből azonban jó képet kapok a csoport munkájáról és lehetőségeiről. Havonta összejárnak, együtt varrnak, készítenek porcelán fejeket, babakiegészítőket, megbeszélik a híreket, aki utazott, az elmondja mit tapasztalt máshol. Hiába hívtam őket egy kis magyarországi tapasztalatcserére, kiállítás résztvevőnek, vagy csak tekintőbe, urambocsá, még a magam babatevékenységről is szóltam, de ezek eddig hidegen hagyták őket. Saját magukra koncentrálnak és a saját dolgaikat hirdetik.

Míg leírom részletes tapasztalatomat, jól figyeljetek, melléillesztem a győri versenyek tényeit, remélem, teljesen világos lesz az álláspontom!

Az októberi hűvös időt és az angol vérmérsékletet meghazudtolva, igen melegen fogadtak, amikor megérkeztem a bournemouthi Pelhams Hall (Dorset, Anglia) közösségi házba (Zichy palota méretű épület, kb. akkora kerttel, ám kevésbé patinás). Örültünk egymásnak, hogy végre személyesen is megismerkedhettünk. Négyen érkeztünk külföldről, Svédországból, Spanyolországból, Ausztráliából és magam, két honomat képviselve, a többiek kivétel nélkül angolok voltak. (Győrben a meleg fogadtatás és tapasztalatcsere mélyebb, mert sok éve már ismerjük egymást.) Hosszú utat tettünk meg a félnapos programon való résztvételért. (Győrben, többnapos a program, van idő összeforrásra.) A nagyteremben az antik babákat, készruhákat, kiegészítőket, alapanyagokat árúsító kis standok kaptak helyet (pont úgy, mint Győrben). A régi babás magazinok, könyvek, papírbabák standjai körül nagy nyüzsgés volt. Jöttek kézművesek is és vertcsipke, horgolás, kötés bemutatókat tartottak. Volt vagy 25 stand és kb. 60 látogató, akik a résztvevőkből és családtagjaikból kerültek ki. Senki nem panaszkodott, hogy keveset adott el. (Ez nem így szokott lenni Győrben.)

A versenyen résztvevők, délelőtt 10 óra körül, ki-ki beadta a babáit előzetesen befizetve a 10 font részvételi díjat. A zsűri kétszemélyes volt: Sue Maidment, a csoport titkárja régóta tanítja a babakészítést és ő maga is babázik, nemzetközi versenyek győztese és Leslie Edwards, a vendéglátónk, kinek babaalkatrész üzlete van. Több órán keresztül folyt az elemzés, egy-egy díjat osztottak ki a klasszikus porcelánbaba reprodukció, modern porcelánbaba reprodukció, öltözet, egyedi baba, miniatűr és reborn baba kategóriában. (Győrben, szerencsére legalább 3 díj van kategóriánként, több kategóriában, sőt különdíjakat is osztanak.) Aki nem kapott díjat, kapott egy kielemzést a beadott munkájáról, amit 100 pontos rendszerbe soroltak be. Itt leírom a kritériumokat, mert vannak közte számunkra újabb pontok is: általános benyomás, művesség, a gondolat és téma kifejezése, a megválasztott anyagok felhasználása, öltözet.

Míg az eredményre vártunk, a pici büfében lehetett szendvicset, üdítőt, süteményt kapni igen szűk választékban és a környéken a közelben sehol nem volt semmi étkezési lehetőség. (Győrben biztosítják az étkezést a konferencia alatt, bár az utóbbi évben már mindenkinek egyénileg kellett megoldania az étkezést, de a városközpontban ez viszonylag könnyű.)

Elhangzott egy darab diavetítős előadás különböző külföldi (t.i. nem angol) művészi babákról (a győri előadások egész naposak

(voltak) és alaposan felkészült, tapasztalt előadók mennek, komoly témákkal).

Sor került a díjosztásra, megtapsoltuk a díjazottakat és rögtön mindenki szedte a sátorfáját és itt vége is szakadt a versenynek és a vásárnak. Délután 5-re már a kis virágosmacis panziószobámban voltam. Én egy elemző lapot kaptam nagyon kedvező pontszámmal az egyedi baba kategóriában. Ez jólesett, mert a versenyeztetett babák színvonalasak voltak.

Térjünk vissza Győrbe. Szerintem, a győri szervezőkben és bennünk is, akik részt vettünk a babaversenyeken, a babakiállításokon és a babakonferenciákon, nagyobb volt és még most is nagyobb a lendület, energia, mint amit az angol tapasztalataim alapján ott láttam.

Keglovich Ferencné, Zita kezdeményezett, volt rá lehetősége, háttérintézménye, pozíciója, tehetsége és szeret babázni. Egyszóval megteremtette azt az infrastruktúrát, ami kellett a Bababarátok Egyesületének és a hozzá kapcsolódó versenyek megszervezéséhez.

Ja, persze, persze… Ott volt a jól szervezett GDS mintának, ahonnan lehetett tanulni. Eleinte Győrben is még kosztümös bababálon vígadott a babás, de talán a magyar ízlésnek az egy kicsit sok volt.

Wiedra-Berzsenyi Mónika érdemeként állandó babakiállítás is nyílt, egész évben hirdetve a következő babás programot. Lassan komolyabbra vették Zita és segítői a hangot és a babák elbírálására jelentős szakembereket is meghívtak. Szépen lecsiszolódott a konferenciák menete és komoly előadók és értő publikum gyűlt össze. Mennyit kellett lobbizni Zitának a GDS-nél, hogy vegyenek számba minket is, ami kisebb-nagyobb akadályokkal folyt és a maximum az volt, hogy nagy kegyesen eljöttek néha zsűrizni és úgymond mi is egy csoportjuk lehettünk. Később már éppen példát is mutathattunk volna.

Jól emlékszem az elhunyt G. Nagy Marika szavaira, aki azt mondta, hogy az évi babaversenyek éltetik és nem hagyná ki semmi pénzért, bár családja erősen ellenezte. Gondolom, nem volt egyedül ezzel.

Nagy eredmény volt, amikor Zita külföldön is bemutatta a Győrben díjazott babákat: Bécsben, Pozsonyban láthatták őket aprók és nagyok. Vitte volna tovább is, de itt a dilemma, lesz-e erre lehetősége?

Túlzott etikai érzékem vagy gyarló emberi önzésem miatt, mostanáig hallgattam erről a tapasztalatomról. Döntsétek el TI, hogy nektek személy szerint, melyik gyengeségem volt az ok. Etikai érzékem azt sugallta, hogy a győri babakészítési versenyek díjazottjaként se a versenybírák kritériumai, se a rendezés mellett, se ellenük nem beszélhetek. Önzően, arra gondoltam, hogy TI, társaim, mit fogtok szólni, ha én a versenyek rendezői mellett teszem le a voksom.

Elég volt magamra gondolni csak, nem hallgathatok tovább! A győri babakészítési versenyek és babakiállítások értéket képviselnek, kultúrtörténeti mutatók, ízlésformálók. Szervezőik, segítőik állandó jobbításukra törekednek a sajnálatos anyagi korlátozásokon belül is.

Munkálkodjunk együtt a győri babaversenyek és -kiállítások folytonosságáért, fennmaradásáért. Tegyünk együtt valami jót a Győri Bababarátok Egyesületéért! Gondolkodjunk! Most.

Hadd teljen még sok évig öröme bennük a babakészítőknek és látogatóknak egyaránt!

Tegyünk együtt valamit a Babaversenyekért és -kiállításokért, valamint a Győri Bababarátok Egyesületéért. Most.

Véleményeiteket fejtsétek ki a Forgóban.

Rocháné Bűdy Annamária
anna_budy@yahoo.com

Győri babarendezvények

A győri babarendezvények idén kicsit szerényebb keretek között folytak le, mint más években: a megszokott egész napos konferencia helyett mindössze három – de kitűnő – előadást hallhattunk a kiállítás megnyitó délutánján: A szoboröltöztetés történetét ismertette dr. Verebélyi Kincső, az ELTE Néprajzi Intézet igazgatója, tájékoztatást hallottunk az UNICEF nemzetközi babaprogramjáról és Vörös Gabriella bemutatta a Néprajzi Múzeum *Babáink könyve* című (MADOK 6.) kiadványát.

A kiállítás is kissé szerényebb volt – mintha tükrözte volna azt a nyugtalan időszakot, amely a Zichy Palota vezetőváltozásával együtt járt. A díjakat Sarkadi Mónika, a Fesz-

tivál és Művészeti Központ új igazgatónője nyújtotta át, Keglovich Ferencné Zita mintegy segédkezett neki ebben. Társaságunk díjait is átadtuk Barcsayné Németh Hedvignek, Daku Katalinnak, Kuti Veronikának, Léb Zsuzsának és Rocháné Büdy Annamáriának. A többi díjazottról a *www.babakiallitas.hu* oldalon lehet tájékozódni. A díjátadást követően azonban köszöntések következtek nagy virágcsokrokkal, -cserepekkel. A Budapesti Babaklub elnöke, dr. Simon Gáborné Nóra, a győri Babaklub vezetője Hegyi Tiborné Kati, Társaságunk alulírott soros elnöke szívük egész szeretetével, nagy megbecsüléssel méltatták Keglovichné Zita alkotó és fejlesztő munkáját, amellyel a hazai babakultúra legjelentősebb komplex – tekintélyes európai kapcsolatokkal rendelkező – rendezvényét létrehozta, fenntartotta és ez évben is megszervezte. Azt hiszem, sokak kívánságát tolmácsolom, amikor Forgónk lapján is leírom a kívánságot: folytassa, fejlessze Zita ezt az értékes, kibontakoztatott munkát, amelyben kiváló tapasztalatokat gyűjtött össze és amellyel már eddig is „a babák fővárosává" tette Győr városát!

Györgyi Erzsébet

Személyiségbabák
avagy
a Persona Doll módszer

A babák, bábok alkalmazása az oktató-nevelő munkában nem új keletű, a XX. században számtalan gyakorlat alakult ki azon felismerésre alapozva, hogy a gyermekek könnyebben megnyílnak, spontán oldódnak szorongásaik, ha problémáikat, érzéseiket egy baba vagy báb „mondja el".

Ez a tény ráadásul a játékosság érzetét kelti, ami nyilván közelebb áll a gyermeki lélekhez, mint a konfliktus módszerrel való kezelése.

Magam is találkoztam a 90-es évek derekán Stockholmban olyan magyar származású angol-spanyol nyelvtanárnővel, aki évek óta használta a maga készítette textil babákat óráin, mivel a soknemzetiségű osztályokban egyéként nem tudta szóra bírni a világ minden tájáról összegyűlt, legtöbbször kisebbségi komplexusokkal bíró csemetéket, de akár felnőtteket.

Megcsodáltam az ötletes, egyszerű kialakítású babákat /közülük néhány a vándorkiállításom állandó tagja/, de nem gondoltam volna, hogy egy évtizedre rá én is aktív részesévé válok egy „babás" pedagógiai módszernek.

Ennek középpontjában egy baba áll, amelyet a pedagógusok ruháznak fel személyiségi jegyekkel, mint a családi háttér, a lakhely, tulajdonságok, kedvenc játékok, ételek stb…

Ez a baba aztán időről időre meglátogatja a gyerekeket, és beszélget velük. A gyerekek hallva a baba kisebb nagyobb problémáit, gondjait és gondolatait, próbálnak megoldást találni azokra, miközben észrevétlenül saját átélt megoldatlan helyzeteikre is találnak megoldást, vagy legalább közelebb kerülnek a megoldást jelentő úthoz.

Közben a pedagógusok számára lehetővé válik olyan kényes kérdések felvetése is, amelyeket egyébként vonakodnának előhozni a gyerekek körében.

Fontos, hogy a babákat a pedagógus eszközként használja, nem a gyerekek játszanak vele.

Természetesen, amennyiben erre igény van, kezükbe kaphatják, de nem válhat játékszerré.

Az Egyesült Államokban a hatvanas években kezdték a babák tudatos alkalmazását, a nyolcvanas években a módszer bekerült az előítélet ellenes oktatási tananyagba.

A ma a világ különböző tájain alkalmazott Persona Doll módszert egy dél afrikai óvodapedagógus Babette Brown öntötte végleges formába, és Nagy-Britanniába való letelepedése után kiépítette ott saját oktatási központját.

A Persona Doll módszert ma Európa több országában és Ausztráliában is alkalmazzák.

Magyarországi bevezetését 2007-ben kezdte meg az Ec-Pec Alapítvány. Részletes, szakavatott bemutatása a *www.personadoll.eoldal.hu*

weblapon, valamint a Néprajzi Múzeum 2009-ben megjelent *Babáink könyve* című 6. számú MaDok-füzetében található László Zsuzsa, a program vezetőjének tollából.

Ezért a továbbiakban inkább a babákról mesélek.

2007-ben kaptam felkérést – többedmagammal – a külföldön elterjedt és bevált formájú 80 cm-es alakok elkészítésére.

A bemintázáshoz segítségemre volt a kézhez kapott mintadarab, a babával szemben állított igények pontos ismerete, valamint az interneten hozzáférhető számtalan nemzetközi információ.

Az eredeti babák alapanyaga pamutvászon, fejük részekből szabott, és festett.

Alapvető követelmény volt a testméret, és a természetes alapanyag alkalmazása, amelynek következtében a pedagógus kellemes tapintású, könnyen mozgatható „eszközt" tarthat a kezében. Egy klasszikus rongybabát!

Az öltözéket eredeti gyermek ruhadarabok alkotják, ez ebben a méretben már minden gond nélkül kivitelezhető.

Elkészítettem tehát a szabásmintákat és némi próbálkozás után megszületett az én verzióm. Ennyire nem ment hamar(!), de nem is jelentett különös kihívást.

Azonban már a feladat bevállalásakor tudtam, hogy a Rag Doll típusú baba nem áll igazán közel hozzám, számomra a karakterbabák készítése okoz örömöt! Ezért eleve úgy állapodtam meg a megbízómmal, hogy két típust modellezek be, a mintababa hasonmását, és egy karakterbabát.

Mivel azonban az anyagi lehetőségek szűkösek, egy babafejet mintázok be, arról készülnek a maszkok és a festéssel alakítom ki a jellegzetes etnikai jeleket az arcon.

Amíg a jól bevált kis üzemben készítették a műanyag maszkokat, nekiláttam a test újbóli modellezéséhez, hiszen az általam alkalmazott technikához rugalmas, egyfalas pamut trikó anyagot használok, tehát az eredeti szabásmintákat módosítani kellett. Amikor ezen az akadályon is túljutottam, már csak néhány „apró" feladat maradt.

A babákról készített fotók elkerültek a londoni Persona Doll Központba, ahonnan Babette Brown részéről megérkezett a döntés a karakterbaba mellett, így aztán az általam elkészített és elfogadott ajánlat alapján az Ec-Pec Alapítvány és a Babaszalon között megkötteted a szerződés. Az ajánlatot úgy állítottam össze, hogy abban kitértem a garanciális javításokra is, a kezeléshez, a szakszerű tisztításhoz pedig tájékoztatást adtam.

Minden átadott babáról készült fotót dátummal, sorszámmal látok el és archiválok a számítógépben.

Említettem, hogy a babákat a pedagógusok ruházzak fel személyiség jegyekkel, de természetesen az alapvető és általános etnikai jegyeket, mint a bőrszín, a szem jellegzetes formája, a babáknak viselniük kell. Rengeteg fotóanyagot gyűjtöttem be az arcok karakterizálásához, kiválasztottuk és megállapodtunk a test, valamint a hajszínekben.

Az alapkészlet tartalmaz európai szőke, európai barna, ázsiai, roma és néger babákat, természetesen fiúkat és lányokat, de készítettem vörös szeplős, és tadzsik fejeket is.

Rendkívül szórakoztató számomra ez a munka, és minden esetben, amikor 10-15 baba egyszerre átadásra kerül, hirtelen magányosnak érzem magam a Babaszalonban.

Amennyiben a pedagógus ügyesen használja a kezében lévő babát, azt a többszöri látogatás során a gyerekek társukká fogadják és megosztják vele a lelkük mélyén megbújó titkaikat, úgy, mint egy játék babával tennék.

A pedagógus pedig az ilyen formán nyert információkat az egyéni és a közösségi nevelés során kamatoztathatja.

Léb Zsuzsa

Lehet, hogy a Persona Doll fogja pótolni a mai kislányok életében hiányzó játékbabájukat, aki legjobb barátnőjük lehet? (A szerk.)

Varázslatos babák és tündérkaszinó gyermekjátékokból

Nyírbátorban a Báthori István Múzeumban 2009. május 21-én, a gyermeknaphoz kapcsolódóan *„A babák varázsa, varázslatos babák" – Szalontai Judit babagyűjteménye* és *„Ó,ó,ó Tündérkaszinó…" – Népi gyermekjátékok a Sóstói Múzeumfalu gyűjteményéből* címmel időszaki kiállítást rendeztünk, amely augusztus 10éig volt látható.

Dr. H. Láczay Magdolna főiskolai tanár a kiállítás megnyitóját így kezdte: „Színház az egész világ - vélekedett egykor Shakespeare az életről, amelyben mindenkit színésznek tekintve, az életet egy folyamatos játéknak

tekintette. Valljuk be, igaza volt. Hiszen a játék olyan, mint amilyen az adott kor embereinek az élete. A játék visszatükrözi mindazt, amit átadandó értéknek, elérendő célnak, megnyugtató gondoskodásnak, elérendő sikernek vagy egy sajátos titkos világ kisajátításának érez mindenki."

A kiállítás, amely három nőnek a kiállítása, hiszen Szabó Sarolta igazgató asszony meghívására Bodnár Zsuzsanna főmuzeológus elhozta a Sóstói Múzeumfaluban féltve őrzött népi játékokat és Kissné Szalontai Judit kinyitotta a város számára a babaszobáját, több annál, mint egy időszaki kiállítás. Rádöbbent mindnyájunkat arra, hogy a gyerekeknek nem elég tv-ben, filmen néznie, hogy mások hogyan játszanak. Tevékeny részvételük érzelmi és értelmi kiteljesedésében az is fontos, hogy mit, mivel és kivel játszanak.

Szalontai Judit civil életében könyvtárosként dolgozik Nyírbátorban, aki egy hatalmas szellemi örökség tulajdonosa. A nyírbátori múzeumalapító Szalontai Barnabás lánya. Nem csoda tehát, hogy a kiállított babák tulajdonosa itt tegező viszonyban van a falakkal, bútorokkal, festményekkel és egyéb értékes tárgyakkal, hiszen közöttük cseperedett fel.

Juditot egy ciprusi nyaralás idején érintette meg a porcelánbabák megkapó bája. Azóta egyre csak növekszik gyűjtőszenvedélye. E kiállítás tiszteletére készült el Brandenburgi Katalin menyegzői ruhája, merthogy Judit babaruhákat is varr. Szeretettel babusgatja az újonnan kapott babákat is, mindegyiknek külön nevet ad. És ez így van jól. A kiállított több, mint 300 baba között megtalálhatók a művészien kivitelezett, díszes öltözetű divatbabák, a porcelánfejű elegáns hölgybabák, a karakter és csecsemőbabák, valamint a különböző népviseletekbe öltöztetett babák.

A babák látványának élményével telve léphet be a látogató a következő kiállító terembe, amelyben a Sóstói Múzeumfalu népi gyermekjáték gyűjteményét mutatjuk be.

Az itt látható játékbabák a felhasznált anyagok sokféle kombinációjából, változatos technikával készültek. A kiállításon a leánygyermekek játékai közül egy gyönyörű bölcsőbe helyezve bemutatjuk a szalma-, csutka-, csuhé-, gyékény-, tök-, mákgubó-, rongybabákat, melyek a legkedveltebbek. Ezek a babák ruhát viselnek, amelyek a női ruházatot idézik. A babák többnyire női babák, a férfi babák nagyon ritkák. Bemutatjuk a felnőtt lányok, asszonyok használati tárgyainak (gyűrű, nyaklánc, karkötő) kicsinyített másait.

Külön kiállításrészben mutatjuk be a paraszti háztartás eszközeinek, így többek között a mángorló, sulykoló, teknő, sütőlapát, gyúródeszka, guzsaly és lóca kicsinyített másait. „Biztonsági okokból" üveges vitrinben láthatók a fiúgyermekek által használt játékfegyverek, köztük a kard, pisztoly, vízipuska, krumplipuska, íj, nyílpuska, parittya, csúzli, buzogány, kés, stb.

A fiúk-lányok közös játékait, a játékkocsit, a különböző anyagokból készült állatfigurákat,

sárkányt, paprikajancsit, pörgettyűt szintén láthatják az érdeklődők.

Nagy sikere van a látogatók körében a hangadó játékszereknek, hangszereknek. Látható többek között fahajduda, fa-, gomb-, dióbrugattyú, kereplő, csörgő, fűzfa síp, kóróhegedű, köcsögduda és dob. A sport játékszerek között megtalálhatók a különféle labdák, füles kótya, babzsák, szánkó, korcsolya és bakszekér. A játékok használatát rajzokon, gyermekrajzokon, a parasztgyermekek életmódját fényképeken mutatjuk be.

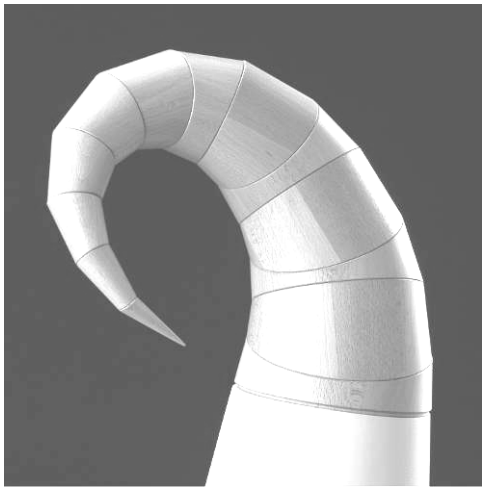

A bejárattal szemben bábuk segítségével enteriőrben szemléltetjük egy többgyermekes parasztcsalád hétköznapjait, amint az anya gyermeket fürösztt, a nagyanya a kisgyermekekre vigyáz, láthatjuk a gyermekélet tárgyait, az állókát, a kerekes járókát, a tolit. Ebben a kiállítási részben a fiúgyermekek játékai közül bemutatásra kerültek a gazdálkodás eszközei, a vályú, létra, gereblye, ásó, talicska, szekér, gémeskút kicsinyítet másai, a hintaló és a különböző állatfigurák

A kiállításunkkal az volt a célunk, hogy a gyermekeknek, felnőtteknek bepillantást nyújtsunk egy már eltűnőben lévő világ életébe, ugyanakkor a természetes alapanyagokból készült paraszti gyermekjátékok révén megmutassuk a játékkészítés másfajta lehetőségeit is. Kiállításunk elsősorban a gyermekekhez, fiatalokhoz szól, de szól mindazoknak, akik gyermekekkel foglalkoznak, s valamennyi felnőtt látogatót kellemes nosztalgiázásra ösztönöz.

Dr. Bodnár Zsuzsanna
néprajzkutató, Sóstói Múzeumfalu

Kelle Antal:
Artformer beavatkozások
Interaktív tárgyak művészeti és tudományos megközelítése

Április 21-én 16 órakor, TECH-TEA előadás keretében a Moholy Nagy Művészeti Egyetemen mutatta be az Alkotó különleges műveit, amelyekről legutóbb a Forgó 2009/1–2. számában olvashattunk. „Véleményem szerint az emberi kíváncsiságot, a fel- és megismerést olyan eszközök segítségével elégíthetjük ki a legjobban, amelyeknél az ösztönös és »érdek nélküli« játékosságunkra, interaktivitásunkra alapozunk. A fizikai, matematikai és más természettudományi ágak, a dolgok filozófiai és művészeti megközelítése számtalan ilyen kiaknázatlan lehetőséget hordoznak. Bizonyos megszokott paraméterek megváltoztatása, a formák »organikusan absztrakt« kialakítása kísérletezésre ösztönöz, illetve a művészi sejtelmességbe kalauzol bennünket. Így születnek az előadáson is bemutatandó Artformer tárgyak, plasztikák." (Kelle Antal) További részletek: *techtea-create.blogspot.com, www.artformer.com*.

Ruttkay Zsófia
tudományos főmunkatárs
MOME Kreatív Technológia

Családi Gömb
Családi vasárnapok fordulatos logikai és táblás játékokkal

Az Iparművészeti Múzeum ingyenes családi napokat szervezett a fejtörős logikai játékok köré. A játékos vasárnapokon furfangos szamarakkal, ördöglakatokkal, rabkeresztekkel, tangramokkal, kockákkal, gömbökkel ismerkedhettek meg, közös táblás játékok résztvevői is lehettek, de benevezhettek egy izgalmas dinnyerakó versenybe is. Gál Péter, a rejtélyes játékok avatott szakértője és ezeken a napokon a logikai játszóház vezetője is volt.

A családi vasárnapok helyszínei az Iparművészeti Múzeum új időszaki kiállításai, a „Fordulatos játékok – Rejtvények Szentiványi Tibor gyűjteményéből" és a „27 kubus - Kreatív transzformációk" című kiállítások játékterében volt találhatók. Részletek: *www.imm.hu*.

A kártya is játék…

Kártyaünnep Altenburgban

2009 májusának első napjaiban a nyomdász és múzeumi szakma az altenburgi kártyagyártás 500. évfordulóját ünnepelte. Ekkor tartották a Bube Dame König Német- és a Talon Osztrák-Magyar Játékkártya Társaság éves közgyűlését, így a játékkártyák barátai is részesei lehettek az ünnepi programnak. 25 esztendő elteltével volt szerencsém Horváth Ferenc és Vaszkó Ferenc barátaim társaságában Altenburgba utazni és részt venni a rendezvénysorozaton.

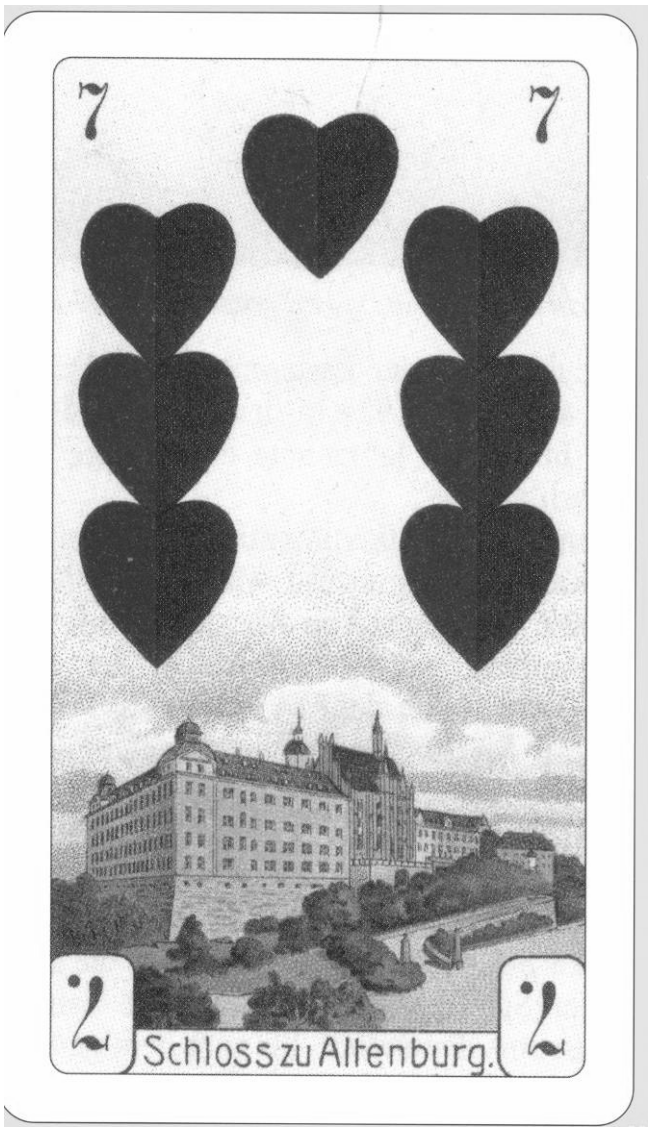

A Lipcséhez közeli Altenburg városa evangélikus templomaival, birodalmi épületeivel, főterén a Városházával szívesen látogatott nevezetességek. A hercegi kastély gazdag fegyvergyűjteménynek és a Német Játékkártya Múzeumnak ad otthont. Az altenburgi kártyaünnep kettős tartalmú. 1509 óta készítenek itt játékkártyákat. A város évszázadok óta a kártyafestés, majd kártyagyártás németországi központja volt.

Hosszú lenne sorolni az iparművészek és kártyagyárak nevét. Ma a Carta Mundi érdekeltséggé vált ASS Altenburger Spielkartefabrik modern gépei készítik minden idők legnépszerűbb játékszerét. Altenburgot gyakran Skatstadt néven is emlegetik. A hagyomány szerint itt hozták létre a XIX. század tízes éveiben a németek nemzeti kártyajátékát, a skatot. 1886 óta Altenburg ad otthont a skatkongresszusoknak és fesztiváloknak.

Nem véletlen tehát, hogy Altenburg a kártyabarátok egyik európai zarándokhelye. Az altenburgi Játékkártya Múzeum 1923-ban alapított gyűjtemény. Kártyagyárak, múzeumi intézmények és magánszemélyek támogatásával különlegesen gazdag anyag került ide. A II. Világháború után a gyűjtemény jelentős részét hadi zsákmányként Szentpétervárra vitték, egy része pedig a nyugati területre került. Sok évtized munkájával a múzeum ismét új, állandó kiállításon mutathatja meg mindazt, amit a kártyázás kultúrája hat évszázad alatt létrehozott. A gondosan megőrzött, restaurált és rendszerezett műtárgyak között járva érthetjük meg igazán, hogy az iparművészet miért tekinti önálló kisgrafikai műfajnak a kártyafestést.

A kiállítás játékos megnyitóján a német kártyák lapjairól ismert jelmezes alakok köszöntötték a vendégsereget, Kálvin János szellemét idézve pedig prédikátor korholta a kártyásokat, s óvott az ördög bibliájától. Altenburg polgármestere és a múzeum igazgatóasszonya nyitotta meg a kiállítást. A kártyások aztán ellepték a palota „kártyatermeit". A kastély pincéjében megnyitott kártyafestő műhelyben fa nyomódúcokról saját játékkártyát és emléklapot nyomtathattunk, színezhettük sablonnal vagy kézzel az íveket és vághattuk lapokra. Kiállították a gyermekeknek meghirdetett kártyafestő pályázatra érkezett munkákat.

Másnap városnézés keretében kártyaszentelés volt a Skatkútnál. (A civakodó kártyáso-

kat mintázó szobrot 1903-ban állították a német kártyások. A II. Világháború idején jelentős kárt szenvedő kutat és emlékművet polgári adakozásból emelték újra 1955-ben.) A kártyagyűjtők, kiadók és kereskedők találkozóján német muzeológusok és szakírók tartottak előadásokat. Középpontban természetesen az 500 éves altenburgi kártya állt. A gyűjtőtalálkozó pedig újabb alkalom volt a gyűjteményfejlesztésre. Az utolsó napon a közeli Posterstein várában Gerd Matthes kártyagyűjtő magángyűjteményének megnyitóján vettünk részt.

A tudósító, aki feledhetetlen élményekkel gazdagodva írja e sorokat, csak ajánlani tudja az olvasónak: aki Lipcse közelében jár és teheti, szenteljen egy napot Altenburg városában a Játékkártya Múzeumra és Posterstein várának kártyakiállítására. A legnagyobb kártyás web-lapon többet olvashatunk az altenburgi kártyaünnepről.

Jánoska Antal
www.kartya-jatek.hu

Tények a magyar kártyáról

A közelmúltban a nyomtatott és elektronikus sajtóban megjelent publikációk számtalan téves adatot közöltek a magyar kártyáról. *(Sajnálatosan mi is közöltük Kelen Károly a Népszabadság Magazinban megjelent cikkének néhány részletét a Forgó 2009/4. számának 8-9. oldalán. A szerk.)* Ezekkel kapcsolatban az alábbi megállapításokat tartjuk szükségesnek közölni:

A magyar kártya első ismert, Schneider József által festett példányát Zsoldos Benő találta meg, s publikált róla írásaiban.

A ma nálunk magyar kártyaként használt játékszert első alkalommal 1835 körül készítették pesti kártyafestő mesterek: Schneider József és Chwalowszky Ödön.

A játék neve Magyarországon kb. 1900-ig kétfejű vagy kettős német-, helvét-, svájci-német kártya; Ausztriában Doppeldeutsche - itt legalább annyira ismert, mint nálunk. Csak az angol nyelvű kártyairodalom említi Tell- illetve Négy évszak típusnak. Svájcban ezt a kártyatípust soha nem gyártották és nem használták!

A kártya népszerűségét Habsburg-ellenes tartalmával magyarázni, továbbá gyártási- és használati tilalmára történő minden utalás jól hangzó, de alaptalan mellébeszélés. A 19. század magyar és német nyelvű irodalmában, birodalmi rendeleteiben nem bukkan fel ilyen hír vagy utalás. A népszerűség oka lehetett inkább a praktikus tükörképesség. (Közép-Európa korábban egyalakos (egyfejű) német sorozatjelű kártyával játszott.)

Tell Vilmost illetve a dráma szereplőit ábrázoló kártyák 1804 óta jelentek meg Európaszerte.

A kártya keletkezése magyarázható a biedermeier ízlést szolgáló kártyagyártó divattal, amikor számtalan irodalmi mű, dráma és opera alakjait festették a kártyákra.

A Schneider-Chwalowszky kártya ászain látható évszak motívumok egy bécsi kártya másolataként kerültek a lapokra.

A Schneider-Chwalowszky kártyát - apró eltérésekkel - kb. 1865-ig gyártották pesti, budai, pozsonyi és kecskeméti kártyafestők (A típus).

1850 után több kísérletet tettek a képek megújítására - ezt átmeneti típusnak nevezi a szakirodalom (B típus).

1864 körül bécsi metszetkészítők és kártyagyárak új rajzokkal jelentek meg: Josef Sürch Ferdinand Piatnik, Josef Neumayer pedig Josef Glanz megbízásából festette a képeket. Sürch megváltoztatta az ábrázolt személyeket: Kuoni pásztor helyére Werner Stauffacher került, Stüszi vadászt Arnold von Melchtal váltotta fel (C típus).

Neumayer megtartotta Schneiderék alakjait (D típus).

Az ász lapok is ekkor kapták jellegzetes, kétféle motívumaikat. (Apró adalék: 1912-ben a Piatnik megvette a Glanz kártyagyárat és ettől kezdve mindkét típust gyártotta bécsi, budapesti, később prágai és krakkói nyomdáiban.)

A témában elérhető, magyar nyelvű irodalom: Zsoldos Benő: *A játékkártya és története*, 1980. Jánoska Antal: *A magyar kártya története, ikonográfiája és készítői* (*www.aetas.hu/1999_1-2/1h-08.htm*, itt még nem szerepel önállóan a Reisinger által később felállított A–B–C–D típus megkülönböztetés).

Német nyelven: Sylvia Mann: *Alle Karten auf den Tisch*, 1990. Klaus Reisinger: *Herz, Schelle, Eichel, Laub 1-4*, 2003–2004.

Jánoska Antal

Gyászolunk – búcsúzunk

Az idei év elejétől egymás után érkeztek hozzánk a szomorú hírek. Előző Forgónk lapzártakor érkezett a hír, akkor csak néhány szóval jeleztük Társaságunk nagy veszteségét.

Dr. Moskovszky Éva
1925–2010

Eltávozott az élők sorából dr. Moskovszky Éva régész, művészettörténész, a hazai játékkultúra kimagasló személyisége, a Magyar Nemzeti Múzeum egykori könyvtárosa, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság alapító tagja. Az ország második játékmúzeuma - a kecskeméti Szórakaténusz után - az Ő gyűjteményéből jött létre Fehérvári Babaház - Moskovszky Gyűjtemény néven és vált az elmúlt tizenegy évben nem csak határainkon belül népszerűvé, elismertté, sőt csodálttá. A gyűjtést édesanyja, Moskovszky Lajosné Auer Erzsébet alapozta meg, Éva teljesítette ki szaktudással is fejlesztett gyűjteménnyé, amelyben az európai babaipar válogatott termékei számos utánozhatatlanul sokféle, életszerű enteriőrben jelennek meg míves berendezési tárgyak környezetében. Kimagasló értékű részlegét alkotják a gyűjteményeknek a parányi porcelánkészletek - a művészi iparnak e gyermekvilág számára készített ajándékai.

A hazai múzeumok játékkiállításai az Ő úttörő kezdeményezése, alapos játéktörténeti tudással nyújtott segítsége, mindig szíves kölcsönzései nyomán bontakoztak ki, egyszemélyes intézményként segítette a hozzá fordulók széles körét. Kapcsolatot ápolt a világ nagy játék- és babamúzeumaival, e téren tevékeny vezető kutatóival. Babatörténeti előadásait évente hallgathattuk Székesfehérvárott, a múzeum és az Ő születésnapját együtt ünneplő konferenciákon és Győrben a Családi Intézetben rendezett évenkénti Babakonferencián, cikkeit a Forgóban olvashattuk. Ő fordította magyar nyelvre a babások bibliáját, az *Ezerarcú Babakönyv*-et. *Sors és játék* című 2004-ben megjelent könyvében a társasjátékok, a dobókocka sok évezredes történetének felvázolásával valóságos művelődéstörténeti kalandtúrára vezeti olvasóit.

Nem a játék volt egyetlen érdeklődési területe, széles körű műveltségével, szellemességével, humorával barátok, tisztelők népes seregét vonzotta maga köré.

Idős korában elérték a méltó elismerések: a Kiss Áron Magyar Játék Társaság Kiss Áron díja, a múzeumi érdemeket értékelő minisztériumi Móra Ferenc díj és a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje. Székesfehérvár Megyei Jogú Város tiszteletbeli polgárának választotta.

2009. november 21-én megtartott, gyűjteménye nyilvánosság számára megnyitása évfordulóját - és az Ő 84. születésnapját – ünneplő konferencia után 85. születésnapjára kezdtük tervezni a Fehérvári Babaház–Moskovszky Gyűjtemény 12. évfordulós ünnepi szakmai összejövetelét. Ehelyett már csak Moskovszky Éva emlékülésre hívhatjuk tisztelőit. Éva nénénk sokoldalú kulturáltságát, kifinomult érzelmi világát babaegyüttesei megőrzik és sugározzák mindazok felé, akik kiállítását felkeresik Székesfehérvárott, jelenleg a régi Megyeházban, a jövő évtől várhatóan a most felújítás alatt álló Hiemer házban.

Györgyi Erzsébet

A sajtóban és a neten találtunk rá nagy sajnálattal 1987 óta Tagtársunk, *dr. Matheidesz Mária* nyelvész, nyelvtanár, az Európai Minősített Nyelviskolák Szövetségének igazgatója gyászjelentésére, aki életének 60. évében 2010. március 24-én hunyt el.

A gyászoló család értesített *dr. Bukovinszky Jánosné Mészáros Olga Anna* elhunytáról életének 81. évében, 2010. március 24-én. Tagtársunk az egyik legkiválóbb magyar babakészítő, Mészáros Anna rokonaként, emlékének őrzője is volt.

Borda Marika emlékére

2005. októberében tartottam egy babakészítő tanfolyamot a Kőbányai Szabadidő Központban.

Ilyen alkalmakkor általában kellemesen telnek az órák, hiszen a résztvevők oldott hangulatban élnek hobbijuknak, nyitottak minden új információra. Hamar kialakul a klubhangulat, és legtöbbször évekre szóló barátságok szövődnek.

Így történt ez alig több mint öt évvel ezelőtt is. Az egyik résztvevő Borda Marika volt, akiről kiderült, már évek óta készít horgolt babákat és apró figurákat családja, unokája, és barátai, kollégái nagy örömére.

Számolta a hónapokat a nyugdíjazásáig, hiszen tele volt megvalósításra váró tervekkel, és alig várta, hogy a családi teendők mellett minden idejét kézműves hobbijának szentelhesse.

Aztán ez is elérkezett és rövid ideig élvezhette az önfeledt alkotást. Hamar jelentkezett azonban a gyilkos kór, és bár hittel és erővel küzdött ellene, az erősebbnek bizonyult nála.

Lelkes tagja volt Társaságunknak, különösen élvezte a Róza baba programot. Horgolt babái álladó résztvevői vándorkiállításomnak, ezentúl különös becsben tartom őket.

Léb Zsuzsa

Borda Marikát a Róza baba készítők körében is szomorúan fogjuk nélkülözni. Kulturált, kellemes, derűs egyénisége nagyon fog hiányozni. Egyike volt azoknak, akik történeti babát is tudtak, mertek „Róza" testre készíteni – éspedig sikeresen! Horgolt babáinak kis albumát néhány éve ideadta – ezt megőrizzük a Társaság archívumában.

Gy.E.

Eltávozott Tagtársainktól fájó szívvel búcsúzunk, emléküket tisztelettel, szeretettel megőrizzük.

Gratulálunk!

Lukácsy András író, Társaságunk Kiss Áron díjával kitüntetett Tagtársunk, *Népek játékai, Játszd újra – A világ 100 alapjátéka*, *Elmés játékok – játékos elmék*, a *Költészet és játék* kötetei szerzője április 21-én töltötte be 80. évét.

Várady István, az 1988-ban alakult Garabonciás Együttes művészeti vezetője, Társaságunk tagja, egykori tisztségviselője 75. születésnapját május 8-án 17 órától ünnepelték szerény dáridóval – tánccal, pantomimjátékkal – barátai, tanítványai a Ferencvárosi Művelődési Központ Sakktermében. Társaságunk részéről is köszöntöttük Brueghel *Gyermekjátékait* pantomimban megjelenítő, Társaságunk rendezvényén bemutató Tagtársunkat.

Nagy érdemű Tagtársainknak további alkotó éveket, erőt, jó egészséget kívánunk!

Foky Ottó Munkácsy-díjas animációs film rendezőnek, a Tévé Maci, Misi mókus, Makk Marci és Mirr-Murr kandúr atyjának életműve elismeréséért Hiller István oktatási és kulturális miniszter miniszteri elismerő oklevelet adományozott 2010. február 17-én. A bábanimáció mesterének egy hete zárult *Mirr-Murral és barátaival* című kiállítása a következő hetekben országos turnéra indul; a grafikusmester terveit, vázlatait, rajzait és mesehőseit számos vidéki városban bemutatják.

Az OKM honlapjáról

Március 15., a nemzeti ünnep alkalmából. alkalmából Hiller István oktatási és kulturális miniszter kimagasló színvonalú munkája elismeréseként a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést adta át *Dr. Voigt Vilmosnak*, az ELTE egyetemi tanárának,kutatócsoport és doktori iskola vezetőnek, a hazai és európai folklorisztika elismert tudósának, Társaságunk tagjának.

Kiemelkedő iparművészeti, ipari tervezőművészeti tevékenységéért Ferenczy Noémi-díjat adományozott *Nemes Takách László* restaurátorművésznek, aki évekkel ezelőtt a Budapesti Babaklub tagjait papírmasé babafej készítésére tanította.

A kitüntetetteknek szívből gratulálunk, további sikeres tevékenységet kívánunk!

Hiller István átadta a Kultúra Magyar Városa címeket

Az oktatási és kulturális miniszter által adományozott *A Kultúra Magyar Városa* cím olyan városi helyi önkormányzat elismerése, mely kiemelkedően fejleszti, illetve támogatja kulturális, művészeti életét, és annak értékeit példaértékűen mutatja be.

A címet idén Eger, Győr, Vác és Ráckeve nyerte. Gratulálunk, annál is inkább, mert Egerben évek óta sikerrel működik Társaságunk egy csoportja és a közelmúltban nyílt nagyszabású játékkiállítás, Győrben 14 alkalommal vehettünk részt komplex babarendezvényeken és már mint a babák fővárosát emlegetjük. Szívesen emlékezünk Zorkóczy Éva és Pungor R. Dóra Vácott, utóbbinak Ráckevén megrendezett kiállítására. Gratulálunk a nyertes városoknak, amelyek mindegyike értékeli a babakultúrát és tesz is érte!

Megjelent

Művészet és tudomány az iszlám ornamentikában, építészetben, csempeművességben és zenében

A „Pécs–Ars GEometrica és Határátlépések a Művészetben és a Tudományban" projekt PAGE 2008 fenti című szekciójának anyagából egy válogatás jelent meg a Nemzetközi Szimmetria Társaság folyóiratában. A lapszám adatai: Symmetry: Culture and Science; *Islamic Art and Symmetry* Vol. 19, 2-3., 2008. A tematikus különszám szerkesztői Raymond Tennant és Darvas György. Szerzői, többek között: Satu Kähkönen (Finnország), Reza Sarhangi (USA), Jean-Marc Castera Franciaország), Paul Gailiunas (Nagy-Britannia). A lapszámról bővebben: , *www.fenyvesikristof.hu*, *www.symmetry.hu/content/aus_journal_content_abs_2008_19_2-3.html*.

Levélhullás

Az Unicef Rongybaba programjával számos babakészítő Tagtársunk találkozott. Forgónk 2009/3. számának 8. oldalán ismertettük, ugyanitt a 15. oldalon Paray Júlia Gyöngyi Tagtársunk számolt be a győri babaklub sikeres részvételéről. Som Istvánné Gréti Tagtársunk elküldte a köszönő levelet, amellyel beküldött babáját nyugtázták a szervezők.

„A Gyerekjogi Egyezmény elfogadásának 20. évfordulóján az UNICEF Magyar Bizottsága közel 2000 parlamenti és önkormányzati képviselőt emlékeztetett rongybabákkal a gyermekügyekkel kapcsolatos felelősségére. A babákért kapott adományok fejlesztő játékokká változtak és sok magyar óvodásnak szereztek örömöt.

Köszönöm, Hogy Som Gréti részt vett a babakészítésben."

Halász Judit,
az UNICEF magyarországi
jószolgálati nagykövete"

FAIR PLAY TRADE

A Fair Play Trade Kft. Magyarország egyik legszélesebb nevelési eszköz kínálatát nyújtja óvodák, bölcsődék és általános iskolák részére. A családi vállalkozás legfontosabb célkitűzése, hogy egyre
több szakembernek segítsen nevelési céljai megvalósításában.

A játékkínálat sokszínűségét és magas minőségét Európa, a világ és Magyarország kiemelkedő játékgyártói biztosítják.

A Fair Play Trade Kft. évek óta egy különleges kezdeményezéssel igyekszik még hatékonyabban segíteni az óvodák eszköz ellátottságát.
A „Fair Play az óvodákért program" által a szülők vásárlásaikkal hozzájárulhatnak az intézmény felszerelésének bővítéséhez. Így nemcsak saját gyermekét lepi meg fejlesztőjátékkal, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy az óvoda - ahová gyermeke is jár - játékokkal gazdagodjon.

Budapesten, a Visegrádi utca 43-45 szám alatt, egy 250 nm-es bemutatóteremként is szolgáló játékbolt fogadja fejlesztő- és logikai játékok széles skálájával az óvodákat és magánvásárlókat.

Fair Play Trade Kft.
1172 Budapest, Lokátor u. 7.
info@fairplaytrade.hu

Tagdíj

A társasági tagdíj évi 1000,– Ft, nyugdíjasoknak, diákoknak, munkanélkülieknek 500.– Ft, jogi személyeknek, közösségeknek 2000,– Ft. Tagtársaink a befizetett tagdíj fejében kapják a Forgót is! Alapszabályunk értelmében a tagdíj befizetése az első negyedévben esedékes. Köszönjük azoknak, akik már rendezték. Akik még nem: most mellékelünk csekket. *Figyelem, aki tavaly sem fizetett, annak a csekkjén megjelöltük, hogy 2 évi tagdíjat kérünk.* Több évi tagdíjhátralékos tagjaink most ismét megkapják a Forgót és csekket és egy levelet mellkelünk: megadjuk a lehetőséget még egyszer a rendezésre. *Aki írásbeli felszólításunkra nem reagál, annak tagsága megszűnik.*

Ha OTP-fiókban adják fel, megtakarítják a postáról a bankba utalás költségét a Társaságnak.

Kérjük, aki teheti, túlfizetéssel járuljon hozzá a Társaság működési költségeihez, esetleg egy általa megválasztott céljához, amelyet módjában áll megszabni. Hálásan köszönjük a szép számú túlfizetést, Különösen köszönjük Játékkészítők bemutatkozása programunk szakértőinknek, CSONKÁNÉ KOJNOK MAGDOLNÁNAK és SZALONTAI JUDITNAK, hogy tiszteletdíjukat felajánlották a pályázat önrészéhez.

A tagdíjfizetést KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA tartja nyilván, információért, csekkért forduljanak hozzá bizalommal. Kérjük, mellőzzék a rózsaszín postautalvánnyal küldést, legyenek szívesek jelezni, ha csekkre van szükségük, küldjük!

Szívesen látjuk Társaságunkban a játékkultúra iránt érdeklődők, játékbarátok jelentkezését, csatlakozását. Minél többen leszünk, annál könnyebben érhetjük el céljainkat, a játékkultúra értékeinek felderítését, megőrzését, terjesztését!

Felhívjuk a figyelmet elérhetőségeink változására e lap alján.

Cím, elérhetőség

Kérjük Tagtársainkat, hogy küldjenek e-mailt aktuális e-mail címükről a Társaságnak: *gyorgyie36@t-online.hu*, hogy a jövőben ide küldhessük a *Forgót*. Köszönjük, aki már jelentkezett, jelen *Forgónk* részben már e-mailes címekre érkezik.

Kérjük Tagtársainkat, hogy esetleges címváltozásukat a Forgó eredményes kézbesítése érdekében szíveskedjenek személyesen, levelezőlapon, telefonon, faxon vagy e-mailben közölni.

Várjuk írásaikat, híreiket

A *Forgó* következő lapzárta **augusztus 15.**

Kérjük írásaikat, valamint a meghívókat, programértesítőket, tájékoztatásokat rendezvényekről, játékos eseményekről, lehetőleg jó előre, hogy minél több előzetes hírt olvashassanak a *Forgóban*. A beérkező híreket rövidesen elhelyezzük a

http://www.kamjt.hu

honlapon is. A *Forgóba* rövid írásokat várunk, a terjedelmesebb gazdagon illusztrált cikkeket honlapunkon tudjuk elhelyezni.

A Forgóba szánt írásaikat lemezen vagy e-mailhez csatolt fájlban, rich text (rtf) formátumban szíveskedjenek küldeni a *gyorgyie36@t-online.hu* címre.

Keressék fel honlapunkat, amelyen rövidesen friss összeállítást láthatnak aktuális eseményekről, kiállításokról, rendezvényekről és a múltbeliek adatait, anyagait is megtalálják. A honlapon megjelentetésre szánt híreket, cikkeket juttassák el a *kamjt@netcity.hu* címre is! Saját honlapjuk címét is ide küldjék, ha megjelentetnék!

Köszönet Támogatóinknak:

Nemzeti Kulturális Alap a Nemzeti Civil Alapprogramnak, az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak,
a Fővárosi Önkormányzat Esélyegyenlőségi, Foglalkoztatáspolitikai és Kisebbségi Bizottságának
Óbuda–Békásmegyer Önkormányzatának, a Nemzeti Kulturális Alapnak,
Művészeti és Szabadművelődési Alapítványnak, az Óbudai Múzeumnak és KISS LÁSZLÓNAK.

***Forgó*, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.**
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.
Felelős kiadó: a Társaság soros elnöke; felelős szerkesztő: DR. GYÖRGYI ERZSÉBET.
Címünk**:** változás alatt, ideiglenesen dr. Györgyi Erzsébet, 1024 Bp. Buday László utca 7.
Ideiglenes e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*, honlap: ***http://www.kamjt.hu***.
További kapcsolattartás: dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*.
KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA, telefon: 1/246–0107, e-mail: *amsztraka@gmail.com*.
Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.
Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk!